

УДК 336.131:658

А. М. Орел,

д. е. н., доцент кафедри маркетингу та комунікаційного дизайну,

Київський національний університет технологій та дизайну

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0823-3346>

С. В. Терновий,

аспірант кафедри економіки, фінансів та обліку,

Приватний вищий навчальний заклад "Європейський університет"

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-3516-9251>

К. М. Гарас,

аспірант кафедри економіки, фінансів та обліку,

Приватний вищий навчальний заклад "Європейський університет"

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-5929-1973>

DOI: 10.32702/2306-6792.2024.16.53

ФІНАНСОВО-КРЕДИТНА ПІДТРИМКА ЯК ФАКТОР СТАБІЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

A. Orel,

Doctor of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Marketing
and Communication Design, Kyiv National University of Technologies and Design

S. Ternovy,

Postgraduate student of the Department of Economics, Finance and Accounting,

Private higher educational institution "European University"

K. Garas,

Postgraduate student of the Department of Economics, Finance and Accounting,

Private higher educational institution "European University"

FINANCIAL AND CREDIT SUPPORT AS A FACTOR OF ENTERPRISE STABILITY

Фінансово-кредитна підтримка відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності та стійкості підприємств. В умовах ринкової економіки ефективне управління фінансовими ресурсами стає необхідною умовою для виживання та розвитку бізнесу. Основними аспектами фінансово-кредитної підтримки є доступ до кредитних ресурсів, фінансування інноваційних проєктів, рефінансування поточних зобов'язань та забезпечення ліквідності підприємства. Банківські кредити, лізинг, факторинг та інші фінансові інструменти допомагають підприємствам розширювати виробництво, модернізувати обладнання та впроваджувати новітні технології. Особливо важливою є роль державних програм фінансової підтримки малого та середнього бізнесу, які сприяють зниженню ризиків та створюють сприятливі умови для розвитку підприємництва. В умовах економічної нестабільності та кризи фінансово-кредитна підтримка стає важливим інструментом для збереження робочих місць, підтримки платоспроможності та запобігання банкрутствам. Стаття висвітлює роль фінансово-кредитної підтримки у забезпеченні стабільності підприємств, особливо в умовах економічної нестабільності. У ній розглядаються різні форми фінансової допомоги, такі як кредитування, державні субсидії та інвестиції, а також їхній вплив на діяльність підприємств. Аналізуються переваги та ризики, що виникають у процесі отримання та використання фінансової підтримки, а також рекомендації щодо ефективного управління фінансовими ресурсами. Зокрема, акцентується увага на важливості налагодження партнерства між підприємствами і фінансовими установами для забезпечення стійкого розвитку та конкурентоспроможності на ринку. Таким чином, фінансово-кредитна підтримка є невід'ємним елементом стратегії управління підприємством, що сприяє його стабільності, конкурентоспроможності та довгостроковому розвитку.

Financial and credit support plays a key role in ensuring the stability and sustainability of enterprises. In the conditions of a market economy, effective management of financial resources becomes a necessary condition for business survival and development. The main aspects of financial and credit support are access to credit resources, financing of innovative projects, refinancing of current liabilities and ensuring the company's liquidity. Bank loans, leasing, factoring and other financial instruments help enterprises to expand production, modernize equipment and introduce the latest technologies. The role of state financial support programs for small and medium-sized businesses, which help reduce risks and create favorable conditions for the development of entrepreneurship, is particularly important. In the conditions of economic instability and crisis, financial and credit support becomes an important tool for saving jobs, maintaining solvency and preventing bankruptcies. The article highlights the role of financial and credit support in ensuring the stability of enterprises, especially in conditions of economic instability. It examines various forms of financial assistance, such as lending, government subsidies, and investment, as well as their impact on business operations. Advantages and risks arising in the process of obtaining and using financial support are analyzed, as well as recommendations for effective management of financial resources. In particular, attention is focused on the importance of establishing partnerships between enterprises and financial institutions to ensure sustainable development and competitiveness in the market. The results of research in this area show that proper financial and credit support can help enterprises avoid financial difficulties, maintain liquidity, cover current costs and ensure stable development. Such types of support may include lending, investments, grants and other financial instruments that help provide the necessary resources for the efficient functioning of the enterprise. Thus, financial and credit support is an integral element of the company's management strategy, which contributes to its stability, competitiveness and long-term development.

Ключові слова: фінансування, ринкова економіка, фінансово-кредитна підтримка, підприємство, бізнес, ризик, маркетинг.

Key words: financing, market economy, financial and credit support, enterprise, business, risk, marketing.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

В умовах ринкової економіки та глобалізації, підприємства стикаються з численними викликами, які можуть впливати на їхню стабільність та розвиток. Однією з найважливіших умов для успішного функціонування підприємств є наявність ефективної фінансово-кредитної підтримки. Проблема доступу до фінансових ресурсів є актуальною як для великих корпорацій, так і для малого та середнього бізнесу. Основною проблемою є недостатність доступу до фінансово-кредитних ресурсів, що обмежує можливості підприємств щодо розширення виробництва, інновацій та модернізації. В умовах економічної нестабільності ця проблема стає ще більш актуальною, оскільки підприємства стикаються з ризиками зниження ліквідності, зростанням боргових зобов'язань та необхідністю рефінансування.

Розробка та впровадження механізмів, що дозволяють підприємствам легко та швидко отримувати необхідні фінансові ресурси для розвитку. Надання фінансових ресурсів для впровадження нових технологій, модернізації виробничих процесів та розробки нових продуктів. Реалізація державних програм підтримки, що спря-

мовані на розвиток підприємництва та зниження бар'єрів для доступу до фінансування. Фінансово-кредитна підтримка є ключовим фактором стабільності та розвитку підприємств. Вирішення проблем, пов'язаних з доступом до фінансових ресурсів, є важливим завданням як для наукових досліджень, так і для практичної діяльності. Розробка ефективних фінансових механізмів та програм підтримки сприятиме зростанню конкурентоспроможності підприємств та їхньому довгостроковому розвитку.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Аналіз сучасних досліджень та публікацій щодо фінансово-кредитної підтримки підприємств дозволяє визначити ключові тенденції, проблеми та ефективні підходи до забезпечення стабільності бізнесу. В останні роки вчені та практики приділяють значну увагу дослідженню різних аспектів фінансової підтримки, зокрема в умовах економічної нестабільності та кризи. Останні дослідження показують, що доступ до кредитних ресурсів залишається однією з основних проблем для малого та середнього бізнесу. У різних роботах підкреслюється необхідність зниження бар'єрів для отримання кредитів та вдосконалення процедур оцінки кредитоспроможності. Дослідження

Красноруцького О.О., Орел В.М., Котвицької Н.М. аналізують ефективність державних програм підтримки малого та середнього бізнесу. Вони відзначають, що такі програми сприяють зниженню фінансових ризиків та забезпечують доступ до необхідних ресурсів.

Інноваційний розвиток підприємств вимагає спеціальних фінансових інструментів. У роботах Башнянин Г. І. [1], Аінтур Г.І., Салькова І. Ю., Фуштей А.А., Чепка В. В. [7] розглядаються механізми фінансування, які стимулюють впровадження нових технологій та розробку нових продуктів. Питання рефінансування боргів є особливо актуальним в умовах економічної нестабільності. Аналіз показує, що існуючі фінансові інструменти не завжди відповідають потребам підприємств. Необхідно розробляти нові механізми фінансування, які будуть більш доступними та ефективними. Державні програми підтримки відіграють важливу роль у забезпеченні стабільності підприємств, особливо в кризові періоди. Важливо забезпечити прозорість та доступність таких програм. Фінансування інноваційних проектів є ключовим фактором

довгострокового розвитку підприємств. Необхідно стимулювати венчурне фінансування та створювати умови для розвитку інноваційної діяльності. Аналіз останніх досліджень та публікацій показує, що фінансово-кредитна підтримка є критично важливою для стабільності та розвитку підприємств. Розробка нових фінансових інструментів, підтримка інновацій та ефективне управління ризиками є ключовими напрямками, які потребують подальшого дослідження та впровадження на практиці.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою даної статті є дослідження значення фінансово-кредитної підтримки бізнесу для збереження стабільності та аналіз впливу достатніх фінансових ресурсів на загальну ефективність і зростання підприємства.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Фінансово-кредитна підтримка є одним з ключових елементів успішного функціонування

Таблиця 1. Джерела фінансово-кредитної підтримки

Джерело	Опис	Приклади
Банківські установи	Надають кредити, овердрафти, кредитні лінії. Забезпечують фінансову підтримку для різних потреб підприємств.	Комерційні банки, державні банки
Інвестиційні фонди	Вкладають кошти в перспективні проекти, надають фінансування для розвитку та розширення бізнесу.	Венчурні фонди, приватні інвестиційні фонди
Державні програми	Підтримка малого та середнього бізнесу, зниження фінансових ризиків, стимулювання економічного зростання.	Державні субсидії, пільгові кредити, гранти
Лізингові компанії	Надають можливість використовувати обладнання без значних капіталовкладень.	Оперативний лізинг, фінансовий лізинг
Факторингові компанії	Забезпечують фінансування під дебіторську заборгованість, що допомагає підтримувати ліквідність підприємств.	Регресний факторинг, безрегресний факторинг
Кредитні спілки	Неприбуткові фінансові кооперативи, які надають кредити своїм членам на вигідних умовах.	Кредитні кооперативи, кооперативні банки
Міжнародні фінансові організації	Надають фінансову підтримку та інвестиції для розвитку економік країн, стимулювання інновацій та зростання.	Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк, Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР)
Фондові ринки	Забезпечують можливість залучення капіталу через випуск акцій та облігацій.	Первинне публічне розміщення (ІРО), випуск корпоративних облігацій
Корпоративні інвестори	Приватні компанії або корпорації, які вкладають кошти в інші підприємства з метою отримання прибутку або стратегічного партнерства.	Прямі інвестиції, стратегічні альянси
Краудфандинг	Залучення фінансування від великої кількості людей через спеціалізовані інтернет-платформи.	Платформи типу Kickstarter, Indiegogo
Власні фінансові ресурси	Самофінансування підприємства за рахунок прибутку, резервів та інших внутрішніх джерел.	Реінвестування прибутку, амортизаційні відрахування

Джерело: складено авторами на основі [1; 2; 3; 4; 6; 8].

ня підприємств в умовах ринкової економіки. Вона дозволяє забезпечити стабільність бізнесу, розширити його можливості, підвищити конкурентоспроможність та сприяти довгостроковому розвитку.

Фінансово-кредитна підтримка включає в себе надання підприємствам різних видів фінансових ресурсів, таких як кредити, субсидії, інвестиції, лізинг тощо. Вона дозволяє підприємствам:

- підтримувати достатній рівень ліквідності;
- інвестувати в інновації та модернізацію виробництва;
- здійснювати рефінансування існуючих зобов'язань на вигідніших умовах;
- забезпечувати фінансову стійкість в періоди економічної нестабільності.

Основними джерелами фінансово-кредитної підтримки, які є базою підтримки підприємства виступають установи, що наведені в (Табл. 1).

Основними джерелами фінансово-кредитної підтримки є:

- банківські установи — надають кредити, овердрафти, кредитні лінії;
- інвестиційні фонди — вкладають кошти в перспективні проекти;
- державні програми — пропонують субсидії, пільгові кредити для розвитку малого та середнього бізнесу;
- лізингові компанії — дозволяють використовувати обладнання без значних капіталовкладень;
- факторингові компанії — забезпечують фінансування під дебіторську заборгованість.

Державні програми фінансової підтримки малого та середнього бізнесу є важливим елементом економічної політики. Вони сприяють зниженню ризиків, забезпечують доступ до фінансових ресурсів на вигідних умовах та стимулюють розвиток підприємництва. Програми можуть включати: пільгове кредитування, гранти та субсидії на інноваційні проекти, податкові пільги, консультаційну підтримку.

Попри значні переваги, фінансово-кредитна підтримка має свої виклики та проблеми. Серед них високі вимоги до кредитоспроможності підприємств та складність у доступі до фінансування для нових та малих підприємств.

Для підвищення ефективності фінансово-кредитної підтримки необхідно знижувати бар'єри для доступу до фінансування, розширювати державні програми підтримки, підтримувати розвиток фінансових інструментів для інноваційних проектів та обов'язково залуча-

ти міжнародні інвестиції та співпрацювати з міжнародними фінансовими інститутами [8].

Фінансово-кредитна підтримка є ключовим елементом стабільного розвитку підприємств. В умовах ринкової економіки підприємства потребують доступу до різноманітних фінансових ресурсів для забезпечення ліквідності, інноваційного розвитку, модернізації та розширення виробництва. Проте, існує ряд проблем, які обмежують ефективність фінансово-кредитної підтримки. У цьому контексті важливо розробити шляхи для покращення доступу до фінансування та підвищення ефективності існуючих механізмів.

Запровадження нових фінансових інструментів, які враховують специфічні потреби підприємств різних секторів економіки. Наприклад, розробка спеціальних кредитних програм для стартапів та інноваційних підприємств. Зниження адміністративних бар'єрів та спрощення процесу подачі заявок на отримання кредитів. Це може включати спрощення вимог до документів та скорочення термінів розгляду заявок. Проведення навчальних програм та консультацій для підприємців з метою підвищення їхньої фінансової грамотності та покращення кредитоспроможності. Сприяння розвитку таких джерел фінансування, як краудфандинг, венчурний капітал та бізнес-ангели. Це допоможе знизити залежність підприємств від традиційних банківських кредитів.

Головним є розширення державних програм підтримки та розробка і впровадження спеціальних програм підтримки МСБ, які враховують їхні специфічні потреби та ризики. Це можуть бути пільгові кредити, гранти та субсидії. Стимулювання також інновацій і надання фінансової підтримки для інноваційних проектів через програми державного фінансування, податкові пільги та гранти на дослідження та розробки [6]. Сприяння розвитку фінансових інститутів, таких як кредитні спілки, лізингові та факторингові компанії. Це забезпечить підприємствам доступ до більш різноманітних фінансових ресурсів. Співпраця з міжнародними фінансовими організаціями для залучення додаткових ресурсів та обміну передовим досвідом у сфері фінансування бізнесу та регулярний моніторинг та оцінка ефективності програм фінансово-кредитної підтримки. Використання зворотного зв'язку від підприємств для вдосконалення існуючих механізмів.

Покращення фінансово-кредитної підтримки підприємств є важливим завданням для забезпечення їхнього стабільного розвитку та підвищення конкурентоспроможності. Це

Таблиця 2. Аспекти фінансово-кредитної підтримки

Аспект	Опис	Приклади фінансових інструментів
Доступ до кредитних ресурсів	Забезпечення підприємства необхідними фінансовими ресурсами для підтримки та розвитку бізнесу.	Банківські кредити, комерційні позики
Фінансування інновацій	Надання фінансової підтримки для впровадження нових технологій, розробки нових продуктів та послуг.	Венчурний капітал, інвестиційні фонди
Рефінансування зобов'язань	Заміщення існуючих боргових зобов'язань новими на більш вигідних умовах.	Рефінансування кредитів, облігації
Забезпечення ліквідності	Підтримка достатнього рівня грошових коштів для своєчасного виконання фінансових зобов'язань.	Овердрафт, кредитні лінії
Державні програми підтримки	Спеціальні програми, спрямовані на підтримку малого та середнього бізнесу, зниження фінансових ризиків, стимулювання економічного зростання.	Державні субсидії, пільгові кредити
Лізинг та факторинг	Фінансові інструменти, що дозволяють підприємствам використовувати обладнання та отримувати фінансування під дебіторську заборгованість без значних капіталовкладень.	Лізингові угоди, факторинг
Залучення інвесторів	Привертання коштів від інвесторів для розширення та розвитку бізнесу.	Пайова участь, випуск акцій
Підтримка в період кризи	Надання фінансової допомоги підприємствам, які постраждали від економічної кризи чи інших негативних факторів.	Антикризові кредити, програми підтримки постраждалих галузей

Джерело: складено авторами на основі [1; 2; 3; 4; 5; 6].

включає вдосконалення фінансових інструментів, зниження бар'єрів для доступу до фінансування, розширення державних програм підтримки, покращення інфраструктури фінансового ринку та підвищення прозорості та ефективності фінансових процедур. Виконання цих заходів сприятиме створенню сприятливих умов для розвитку підприємництва та економічного зростання. Фінансово-кредитна підтримка є важливим фактором стабільності та розвитку підприємств. Вона забезпечує можливості для зростання, інновацій та підвищення конкурентоспроможності. Проте, для максимізації її ефективності необхідні зусилля з боку держави, фінансових установ та самих підприємств і це все повинно зводитись до аспектів, які в свою чергу включають конкретні приклади фінансових інструментів в (Табл. 2).

Фінансово-кредитна підтримка є важливим фактором стабільності та розвитку підприємств. Вона забезпечує можливості для зростання, інновацій та підвищення конкурентоспроможності [5]. Проте, для максимізації її

ефективності необхідні зусилля з боку держави, фінансових установ та самих підприємств.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Фінансово-кредитна підтримка є критично важливим елементом стабільного та успішного функціонування підприємств в умовах ринкової економіки. Вона забезпечує підприємствам необхідні фінансові ресурси для підтримки ліквідності, інноваційного розвитку, модернізації виробництва та розширення бізнесу. Основними джерелами такої підтримки є банківські установи, інвестиційні фонди, державні програми, лізингові та факторингові компанії, кредитні спілки, міжнародні фінансові організації, фондові ринки, корпоративні інвестори.

Аналіз останніх досліджень свідчить про те, що для підвищення ефективності фінансово-кредитної підтримки необхідно вдосконалювати фінансові інструменти, знижувати бар'єри для доступу до фінансування та розробляти

нові механізми, які враховують специфіку різних категорій підприємств. Особлива увага повинна приділятися підтримці малого та середнього бізнесу, який є важливим фактором економічного зростання та інноваційного розвитку. Державні програми підтримки відіграють важливу роль у зниженні фінансових ризиків та забезпеченні стабільності підприємств, особливо в кризові періоди. Прозорість та доступність таких програм є ключовими умовами їхньої ефективності. Крім того, ефективне управління фінансовими ризиками та рефінансування боргів є необхідними умовами для забезпечення фінансової стійкості підприємств.

Таким чином, фінансово-кредитна підтримка є невід'ємним фактором стабільності підприємств. Її значення важко переоцінити, оскільки вона забезпечує можливості для зростання, інновацій та підвищення конкурентоспроможності. Подальше вдосконалення механізмів фінансово-кредитної підтримки сприятиме зміцненню економічного потенціалу підприємств та їхньому довгостроковому розвитку.

Література:

1. Башнянин Г. І., Лінтур Г. І. Фінансова стійкість суб'єктів господарювання та шляхи її покращення. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2016. № 2. С. 98—101.
2. Пігуль Н. Г., Клименко А. В., Пігуль Є. І. Аналіз фінансової стійкості підприємств України. Класичний приватний університет. 2019. № 1 (12). С. 186—190. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/1_12_uk/35.pdf (дата звернення 08.08.2024).
3. Русіна Ю. О. Полозук Ю. В. Економічна сутність фінансової стійкості підприємства та фактори, що на неї впливають. International Scientific Journal. 2015. № 2. С. 91—94. URL: <https://www.internauka.com/ua/magazine/> (дата звернення 08.08.2024).
4. Сподіна А. О., Тарасенко І. О. Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". 2022 р. № 12(131). С. 24—31. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/20530/1/20221111_304.pdf (дата звернення 08.08.2024).
5. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Знання, 2012. 815 с.
6. Філімоненков О. С. Фінанси підприємства: навч. посібник, 2005. 400 с.
7. Чепка В. В. Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу. Економіка і суспільство. 2017. № 12. С. 649—655.

8. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент. Підручник, 2013. м. Київ. 151 с.

References:

1. Bashnyanin, G.I. and Lintur, G.I. (2016), "Financial stability of business entities and ways to improve it", Ekonomichnyy visnyk Zaporiz'koyi derzhavnoyi inzhenernoyi akademiyi, vol. 2, pp. 98—101.
2. Pigul N., Klymenko A. and Pigul, E. (2019), "Analysis of the financial stability of Ukrainian enterprises", Klasychnyy pryvatnyy universytet, vol. 1, no. 12, pp. 186—190, available at: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/1_12_uk/35.pdf (Accessed 08.08.2024).
3. Rusina, Y.O. and Polozuk, Y.V. (2015), "The economic essence of financial sustainability of an enterprise and factors influencing it", International scientific journal, vol. 2, pp. 91—94.
4. Spodina, A. and Tarasenko, I. (2022), "Financial stability of the enterprise: essence and influencing factors", Mizhnarodnyy naukovyy zhurnal "Internauka", vol. 12, no. 131, pp. 24—31, available at: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/20530/1/20221111_304.pdf (Accessed 08.08.2024).
5. Tyutyunnik, Yu. (2012), Finansovyy analiz [Financial analysis], Znannya, Kyiv, Ukraine.
6. Filimonenkov, O.S. (2005), Finansy pidpryyemstva [Enterprise finance], Kyiv, Ukraine.
7. Chapka, V.V. (2017), "Financial sustainability of an enterprise: the nature and factors of influence", Ekonomika i suspil'stvo, vol. 12, pp. 649—655.
8. Shelud'ko, V.M. (2013), Finansovyy menedzhment, [Financial management], Kyiv, Ukraine. *Стаття надійшла до редакції 09.08.2024 р.*

<https://nauka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)
Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292

e-mail: economy_2008@ukr.net
 viber: +38 050 3820663